

**Oponentský posudek na bakalářskou práci Kateřiny Navrátilové:
„Strategie a požadavky mužů a žen při seznamování v nereproduktivním věku“**

Ačkoliv v současnosti existuje nespočet studií zaměřených na partnerské preference lidí v reprodukčním věku, staršími jedinci se zabývá jen málokterá. Z tohoto hlediska je předložená práce velmi zajímavá a skýtá značný potenciál.

Má první výtka však směřuje hned k názvu, kdy autorka hovoří o mužích a ženách v „nereproduktivním“ věku. Nereproduktivní však mohou být muži i ženy z mnoha rozličných důvodů v takřka jakémkoliv fázi života. Vzhledem k tomu, že práce se zaměřuje na jedince nad 50 let, u žen tedy měla autorka pravděpodobně na mysli věk postreproduktivní, který s nereproduktivním zaměňuje coby synonyma (přičemž nutno podotknout, že data týkající se menopauzy žen autorka k dispozici neměla, nebo to alespoň nikde neuvedla, o jejich plodnosti se tedy můžeme leda dohadovat), avšak jak došla k tomu, že muži po padesátém roce života nejsou schopni reprodukce, je mi záhadou.

V teoretické části textu autorka zhruba na 20 stranách shrnuje recentní studie zkoumající partnerské preference a reálný výběr partnera. Ačkoliv text vychází z téměř 80 převážně anglicky psaných odborných článků, což je bezesporu chvályhodné, nejsem si jista, nakolik autorka texty skutečně četla a nakolik danou problematiku pochopila. Např. na samém začátku se autorka poněkud zmatečně pokouší objasnit některé z evolučních teorií, přičemž z textu je patrné, že nemá jasno v základních pojmech (např. teorie sexy synů, dobrých genů a handicapu na str. 6).

Nutno podotknout, že v textu je mnoho překlepů, gramatických a stylistických chyb, což činí místy text velice obtížně čitelný. Současně autorka skáče z tématu na téma, nehledě na avizované kapitoly (např. na str. 12 se v jednom odstavci dozvíme, že ženy častěji retušují své fotografie, u mužů více o zdraví vypovídá jejich tvář, dále autorka uvádí ženské preference tváří před a po menopauze a zmiňuje se i o ženských preferencích chlupatosti mužské hrudi v závislosti na věku). Krom toho se v textu vyskytuje mnoho nic neříkajících a smysl postrádajících frází a vět, které měly pravděpodobně napomoci dosažení požadového počtu znaků (např. na str. 10 autorka uvádí, že „kvůli mnoha vodítkům, která tělesný vzhled ženy zprostředkovávají, a kvůli mužským standardům krásy, které se vyvinuly tak, aby odpovídaly těmto návodům, je nejdůležitější mužskou preferencí při volbě partnerky její přizlívost a tělesná krása“).

V teoretické části obecně postrádám kritický náhled na citovanou literaturu. Bohužel se tam současně objevuje mnoho faktických chyb (např. na str. 8 autorka sice zkratkovitě popsala teorii rodičovských investic, nicméně její závěr, že „proto v souladu s teorií rodičovských investic tvaroval pohlavní výběr u obou pohlaví vysokou míru vybíravosti“, je v přímém rozporu s danou teorií). Také by mne zajímalo, *proč se autorka domnívá, že BMI hraje důležitou roli pouze v západních společnostech (str. 10)? Mohla by autorka vysvětlit rozdíl v univerzalitě hodnocení ženské atraktivity v kontextu BMI a WHR napříč kulturami?*

Vzhledem k tomu, že práce se zaměřuje na lidi po padesátém roce života, předpokládala jsem, že část o evoluci menopauzy, babičkování a dědečkování, bude výrazně rozpracovanější, než pouhé shrnutí na sotva 2,5 stránky. Za jednoznačně nejslabší článek teoretické části však považuji kapitolu o výběru partnera, kde je nejen několik tvrzení hodných diskuse (např. *by mne zajímalo, proč se autorka domnívá, že je důležitější zkoumání*

preferencí, než reálného výběru partnera (str. 18)), ale současně je tam více faktických chyb než jinde. Např. co se týče teorie sexuálního imprintingu (str. 19), opravdu nelze říci, že se jedná o „memorování vizuálních obrazů rodičů v raném věku“, stejně tak si nejsem jista, nakolik autorka chápe princip homogamie a komplementarity (o jejich vysvětlení z evolučního hlediska nemluvě). Pokud bude chtít autorka ve studiu této problematiky pokračovat, důrazně doporučuji si ji nejdříve nastudovat. Taktéž pokud se autorka rozhodne citovat teoretické review, měla by uvádět i původní zdroje (str. 20).

Co se týče empirické části práce, autorka uvádí, že očekávají, že „preference a uváděné informace o sobě by mohly obsahovat odlišné informace, než u osob reprodukčně schopných“, *ačkoliv hypotézy jsou naopak v naprostém souladu s výsledky studií zaměřených na lidi v reprodučním věku. Mohu se zeptat, proč tomu tak je?* Dále na str. 27 uvádí, že „naše pozorování vycházelo především z ...“, avšak o žádném pozorování dosud ani později nebyla řeč. Taktéž naprosto chybí deskriptivní analýza vzorku, takže představu o něm si čtenář může vytvářet pouze na základě dílčích výsledků. *Autorka dále uvádí, že vzorek rozdělila do 4 věkových kohort (str. 30), avšak nepopsala, na základě čeho se rozhodla právě pro takovéto rozdělení. Mohla by to prosím stručně objasnit?* Bohužel zcela chybí i statistická analýza. Ačkoliv tedy autorka uvádí procentuální rozdíly mezi muži a ženami, nelze říci, které výsledky jsou signifikantní. Jak výsledky ukázaly, nejsilnější zastoupení (u obou pohlaví, a to u požadovaných i uváděných vlastností) měly sociální postoje a schopnosti, což považuji za nejzajímavější výsledek celé práce. *Autorka jej bohužel nediskutuje, proto bych se jí ráda zeptala, zdali ji napadá, jak by se tyto výsledky daly interpretovat.* Autorka následně poměrně zdařile diskutuje své výsledky s předešlými výzkumy. Opět však narážíme na problém s chybějící statistickou analýzou, kdy namísto diskuse signifikantních výsledků, autorka znovu dopodrobna vypisuje všechny zjištěné hodnoty, což významně ztěžuje orientaci v textu. Přes všechny své výhrady bych však ráda vyzdvihla práci, která za tímto výzkumem stojí. Bezesporu se jedná o zajímavý nápad.

Práce i přes uvedené nedostatky splňuje nároky na bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením 3.

Mgr. Zuzana Štěrbová
1.LF UK

V Praze dne 4.9.2013